

**Species facti, innefattande kort
öfversigt af den i Finérska
tullbalance-må...**

Valerius, Johan David

27 B f e Br. 1841(1844) [Finér, J.M.]

1741 (1747)

FINER, J. M.

Finér, J. M.
Rättsg. handl.
1747

Species Facti,

innefattande korrt öfversigt af den i
Finérska tullbalance-målet under-
tecknad ädömda ersättnings-ansva-
righet.

Till följd af Nädig transport-resolution, emottog jag den 14 December 1836 det med öfvercontrolen förbundna Cameral-Departementets Chefs Embetet inom K. General-TullStyrelsen. Den 20 Mars 1837 inträffade plötsligen UpbördsFullförvaltaren M. F. Finérs död; Och genast derefter upptäcktes en af honom åsamkad proprie balance, hvilken, jemlikt TullStyrelsens KamarContoires obestridda utrednings-calcul, den 30 November 1836 upgått till 222,080: 17. 1., men, enligt samma Contoires godkända Novo-Conto, den 30 November 1837 utgjorde 172,997: 3. 5., och således under de sista månaderna af Finérs lifstid, eller *medan jag förestod Cameral-Departementet*, minskats med 49,083: 13. 8., på sätt det under rättegången föredetta och i original till Kongl. Finance-Departementets Expedition inlemnade officiella betyg utvisar.

Redan vid balance-undersökningens början hade jag ock yrkat uprättandet af ett på handlingarna baseradt särskilt omslut eller öfverslag, framställande Upbörds- och Casseurs-Contoires intäkt, utgift, lefverering och hela tillstånd under min förvaltning af öfvercontrolen, då jag desto tryggare hoppades att blifva skiljd från legal inblandning i saken, som intet förskott, mig veterligen, utassignerats utan styrkt behof, och något underslef med tullupbördens knapt borde, vid en under vintern hindrad eller afstannad trafik, befaras.

Sådant oaktadt, förpligtade mig Kongl. Kamarrätten, genom Utslag den 19 April 1841, att, såsom *Cameral-Departements-Chef*, i bestämd ordning ansvara för en partiel, 1836 års slut tillhörande, egentligen blott skenbar Casseurs-brist, af omkring 3000 Rdr, men befriade mig deremot från deltagande i ersättningen af nämnda års Upbördsbrist, och förklarade tillika att *under år 1837 hvarken Upbörds- eller Casseurs-brist upstått, hvadan jag naturligtvis äfven härutinnan frikallades från ansvarighet.*

Högsta Domstolen åter behagade, i sitt Utslag den 6 Maj 1843, utan afseende å min fullföljda och ovederlagda invändning om *balanceminskningen*, känna mig skyldig att i sista rummet ersätta, ej mindre en del af 1836 års Casseurs-brist med 3,176: 38. 8., än äfven 1837 års Upbördsbrist med 7,645: 26. 11. och samma års Casseurs-brist

med 2,985: 9, eller tillhopa Rdr 13,807: 26. 7. Sannerligen, en i högsta instantien lika sträng som ovanlig skärpning af den med ärendet närmast bekanta ÖfverRättens domslut, hvilket i dessa omständigheter endast af tvänne Herrar JustitiæRåder gillades, — ett artigt bötesbelopp under det oförklarliga namnet af ersättningsansvar för något som tydligen aldrig förlorats.

Delta besynnerliga, — jag vågar nästan säga — mot sakförhållandet stridiga resultat härrörde uppenbarligen från den af Högsta Domstolen till generel norm antagna och alltiför consequent genomförda grundsats, att *balancen borde fördelas pro rata parte på cassor och år*. Förmedelst en slik bestämning, hvarvid dessutom, sällsamt nog, de af Finér i cassan efterlemnade contanta medlen ansågos, icke såsom löpande årets särskilda tillgång, utan som en bägge årens gemensamma brist, har det händt att *balance-ansvarigheten utsträckts till medel, hvari — till tider, hvarunder — och till person, genom hvars förvållande — ingen balance upkommit*.

Tillämpningen häraf, i enlighet med TallKamarContoirets nya, i siffran oklanderliga uträkning, verkar utan tvifvel intet det ringaste, hvarken till förlust eller till vinst för Controleuren Middendorff och Kamereraren KamarRättsRådet Winroth, bägge tjenstgörande och ansvariga så väl

före som efter den 1 December 1836, men måste onekligen för den ÖfverControlant, hvilken då undfick afsked genom befordran, medbringa en, honom visserligen ej missunnad, relativ nytta, och således tillskynda mig, som straxt derpå blef hans efterträdare, en motsvarande oförtjent skada.

För att kunna binda mig till ersättningsansvaret, har Åklagaren sorgfälligt sammanletat några svaga, från gissningar och présuntioner hemtade skäl, hvilka, sammanställda med det positiva af motbevisningen, ej uthärda en oveldig granskning. Dock härom må ändamålslost icke tvistas; Ty ägde man än, hvad i sjelfva verket saknas, de mest giltiga anledningar att påbörda mig efterlåtenhet och försummelse i embetet, så förstår jag ej, huru, jemväl i detta fall, jag rimligen kunde *retroactift* anses hafva bidragit till en balance, som, *stigen till sin höjd före min förvaltningstid, just under denna blifvit hämmad och minskad.*

Men icke nog härmed. Då Högsta Domstolens Utslag mot mig skulle verkställas, fann, utan stöd af Lag och Instruction, K. KamarRätten för godt att, på samma gång Actors Ombud och sjelf Exsecutor, meddela peremptoriska föreskrifter om kvarstad å min lösa, enda egendom och hälften af mina pensioner. Vid en i det längsta uppskjuten pröfning af mina häröfver anförda underdåniga besvär, uphöfde Högsta Domstolens Minoritet, eller *tre Dess Ledamöter*, den öfverklagade åtgärden, i hvilken

deremot Majoriteten, ett lika antal, ej aktade skäligen att göra ändring. Det vore obetänksamt och förmätet att tadla detta Högsta Domaremaktens beslut; Förlåtligt synes likväl att tvifla om dess fulla rättsgrund, enär rösterna å ömse sidor jemt upväga hvarandra, och Ordförandens formelt deciderande votum icke torde réalt böra skattas högre än den Ledamots åtminstone moraliska jäfvighet, hvilken, såsom KamarRättens tillförordnade President, förut dömt i hufvudsaken, hvarifrån verkställighetsfrågan omedelbarligen härflöt.

Emedlertid, förtröstande att vinna genom nåden, hvad mig vägrats af rättvisan, och appellerande från Konungen, representerad Domare, till Konungen, sannskyldig Regent, hade jag ingått med underdånig ansökning att af gunst och nåd mig måtte förunnas, antingen hel befrielse från ersättningskrafvet, eller, i annan händelse, Inhibitorial och Moratorium intill Rikets Ständers sammankomst, under erbjuden säkerhet af interimssqvester å mina lösören, i värde ej understigande det mig, såsom Cameral-Departements-Chef, af *Kamar-Rätten* ådömda ersättningsbeloppet.

Min väntan upfylldes, min bön hördes i så måtto, att Kongl. Maj:t, genom Nådig Resolution den 13 sistledne Mars, täcktes till Rikets Ständers pröfning och behjertande hänskjuta estergiftsansökningen, och derjemte återförsätta mig i disposition

af mina innehållna pensions-hälfter. Ett tåligt offer för juridisk öfver eller misräkning har sålunda sett hoppet om rättelsen och räddningen klarna; Och med djup innerlig tacksamhet vördar jag min Konungs nåd, öfvertygad att, om ej från tullmedlens bevillningsegenskap mött hinder för direct befrielse, densamma äfven skulle mig förunnats.

Nu, vid definitiva afgörandet af denna, mindre för mig än för min omgifning vitala fråga, dristar jag med lugn tillförsigt påkalla Rikets Höglöfl. Ständers billighetskänsla, ja, sjelfva Deras rättsinnighet. Med få ord: *Då, under min åtalade, till nittisju dagar inskränkta förvaltning af TullStyrelsens Cameral Departement, Kronan ej lidit någon skada, utan tvertom genom minskad förlust, — en samverkan af utöfvade controller ock gynnande tillfälligheter, — vunnit omkring 50,000 Rdr.* lära säkerligen Rikets Ständer tänka för ädelt att tillåta, det Statens beredda fördet må draga i spåren den nära sjuttiårige, fordom i viktiga värf använde, fastän numera onyttig vordne tjänarens undergång.

Min afsigt med förestående lilla upsats var ej att öfverklaga något, långt mindre att anklaga någon. Enligt Tryckfrihetsförordningen lemnae det hvarje Part öppet att i honom rörande mål

låta trycka så kallad Species Facti, under vilkor att han håller sig vid sanning och anständighet. Denna rätt har jag, till mitt försvar eller urskuldande, begagnat och, såsom mig vill synas, icke missbrukat.

Upsala den 10 Augusti 1844.

Johan David Valerius.

U P S A L A,
Se. P. Lefflers Boktryckeri.

1844.

1814
Lipsitz den 10 August 1814

Johann David Volz

1814
Lipsitz den 10 August 1814

Dr. P. Volz's Buchhandlung

1814